

Carl-Oskar Bohlin: Tal vid Folk och Försvars Rikskonferens 2023

Talare

Carl-Oskar Bohlin
Minister för civilt försvar

Datum

9 januari 2023

Plats

Sälen

- 1 ”Varje medborgare måste vara beredd att till det yttersta göra sin insats i det totala försvaret – inom krigsmakten, civilförsvaret, krigsproduktionen, folkförsörjningen, sjukvården, i hemmen. Var och en måste också veta hur man skyddar sig mot de faror som ett nutida krig medför och inse hur väsentligt det är att också i kritiska lägen bevara lugn och jämvikt.”

Formuleringen är inte min egen utan undertecknades av Sveriges dåvarande statsminister Tage Erlander 1961, i broschyren ”Om kriget kommer”.

- 10 Erlander var inte bara statsminister, han var dessförinnan minister för civilt försvar, en post som varit vakant fram till denna regerings tillträde. Trots den tid som förflutit äger orden sin sanning och giltighet även idag. Och trots det har, som alla vet, synen på det civila försvaret över tid varit mycket skiftande.
- 15 Efterklokhet är enkelt men dyrköpt. Förtänksamhet är svårt, men rätt hanterat över tid billigare. Vårt civila försvar tillhörde ett av de starkaste och kanske mest genomarbetade systemen i världen – tätt integrerat och stödjande till den militära verksamheten.
- 20 Men det civila försvaret var byggt efter scenario. När kalla kriget tog slut, när muren föll och när Francis Fukuyama till och med stipulerade historiens slut tog också vårt scenario slut. Med scenariots bortfall uppfattades behovet av ett starkt civilt försvar falla bort.
- 25 Men lika lite som att Sverige bara är ett förhållningssätt till vår omvärld kan vårt behov av trygghet och säkerhet inte hängas upp på enskilda scenarier, hur sannolika eller osannolika de för stunden än förefaller.

Om vi i stället bestämmer oss för vilka de yttersta konsekvenserna är, som vårt

civila försvar ska klara av, kanske det blir enklare att förklara för de som kommer efter oss att styrkan i det civila försvaret behöver vara lika beständig som Erlanders beskrivning av det civila försvarets uppdrag.

- 35 Den yttersta konsekvensen vårt samhälle ska klara av att utstå är kriget. Det är vår dimensionerande uppgift. Allt annat inordnar sig där under i trappan av negativa konsekvenser och utfallsrum.

40 Vi ska inte göra oss några illusioner om att andra kriser som kommer i vårt lands väg inte kan vara nog så svåra och omfattande – men en naturkatastrof är inte en dynamisk motståndare. Den söker inte aktivt efter våra sårbarheter, den försöker inte skapa kaskadeffekter, den har inte förberett sitt nästa drag på slagfältet – den är inte en antagonist.

- 45 Kort sagt, det civila försvaret kan hantera kris, bättre än vad krisberedskapen kan hantera krig, men med det sagt börjar det civila försvaret hos dig och mig med vår personliga beredskap.

50 Personlig beredskap är en solidaritetshandling med sitt land. Att göra sin plikt i det lilla är också att hjälpa till i det stora när läget blir skarpt. Varje invånare i detta land som i normalfallet klarar sig utan hjälp från samhället måste vara beredda att göra det även när samhället är stört i sina mest grundläggande funktioner. Men inte bara det, man måste också klara av att utföra sin totalförsvarspunkt om det skulle komma till det. Och då krävs personlig
55 beredskap.

60 Det finns en länk mellan det civila försvar som avvecklades och det som nu ska återuppbyggas. De som aldrig slutade, de osjungna hjältarna som inte tog strategisk time out när politikerna och det offentliga Sverige gjorde det. Jag talar om de 350 000 svenskar som är engagerade i våra frivilliga försvarsorganisationer.

- 65 Att säkerställa att dessa organisationer ges goda förutsättningar till utbildning och övning är centralt men också att man har en tydlig och definierad roll gentemot det offentliga vid höjd beredskap. Här finns mer att göra. Att säkerställa detta är en av de saker som faktiskt snabbt bygger ökad förmåga.

Den nya regeringen har tillträtt i en svår tid präglad av kriser och krig i vårt
närområde, vi ska leda Sverige in i Nato och vi tog för en dryg vecka sedan över
ordförandeskapet i EU. Det blir ett ordförandeskap präglat av just krig och kris.
Den säkerhetspolitiska miljön har inte varit så här osäker sedan andra
75 världskriget.

Återuppbyggnaden av det civila försvaret har påbörjats. I höstas trädde den nya
strukturen för samhällets krisberedskap och det civila försvaret i kraft, med
beredskapsmyndigheter, sektorsansvariga myndigheter och civilområden på
80 högre regional nivå. I försvarsbeslutet från 2020 utstakades en tydlig bana för
upprustningen av det civila försvaret, regeringen höjer nu de anslagen med
nästan 1 miljard för 2023.

Men låt mig vara uppriktig, vi kommer från mycket låga nivåer och i en tid där
85 varje utgift måste vägas mot andra är det viktigt att vi frågar oss hur vi uppnår
maximal förmågeökning per satsad krona. Den nya försvarsberedningen är
mycket viktig. Den kommer att lägga grunden för Sveriges nya försvars- och
säkerhetspolitik. Regeringens ambition är att totalförsvaret fortsatt ska stärkas
och det civila försvaret utvecklas.

90

Mot bakgrund av arbetet med att stärka det civila försvaret vill jag därför
uppehålla mig kort vid två nyheter, för det första den som presenterades av
95 Statsministern, försvarsministern och undertecknad vid en pressträff tidigare
idag, nämligen regeringsbeslutet nu på torsdag om att om att ge MSB i uppdrag
att genomföra de åtgärder som behövs för att förbereda för en aktivering av
civilplikten inom kommunal räddningstjänst.

100 Med hänsyn till det rådande säkerhetsläget bedömer regeringen att förberedelser
för en aktivering av civilplikten i de nämnda delarna är en mycket angelägen
fråga i arbetet med att stärka Sveriges totalförsvaret.

För det andra, det finns behov av att säkra Sveriges försörjningsberedskap.
105 Näringslivet, som i vardagen ansvarar för och är en naturlig del av
försörjningsflödena, kommer att ha en tydlig uppgift för
försörjningsberedskapen i kris och krig och utgör en viktig del av totalförsvaret.

110 Den föregående regeringen beslutade om ett tvärsektorielt näringslivsråd som aldrig besattes. Under hösten har vi arbetat om beslutet och kommer på torsdag att besluta om ett nytt näringslivsråd med bättre förutsättningar att dela information mellan regering och näringsliv med en högre upplösningnivå för att driva arbetet på detta område framåt.

115

I år kommer en efterlängtd utredning som ska presentera förslag på en funktion med ansvar för nationell samordning av försörjningsberedskapen samt på principer och former för finansiering av samhällets försörjningsberedskap. Kring detta behöver vi alla vara framåtutade. I försörjningshänseende kan Sverige lätt bli avskärmat. Just in time-samhället var också ett av pandemins första offer. Vi behöver tänka och agera samlat kring lagerhållning, försörjningskedjor och produktionsomställning.

Ju enklare samhället förefaller att bli, desto mer komplext blir det bakomliggande funktionssättet. För snart 10 år sedan besökte jag Sydkorea för att studera bostadsbyggande och besökte i samband med det ett konceptboende vars moderniteter få idag skulle höja på ögonbrynen över. Ytterdörren låstes upp med ögonigenkänning och så vidare. Min första fråga var: Hur öppnar jag dörren om det blir strömavbrott.

130

Frågan ingick uppenbarligen inte i det normala frågebatteri presentatören var bekant med eftersom frågan lämnades obesvarad. Poängen här är dock att strömavbrott knappast är det enda problemet ett komplext och uppkopplat samhälle kan drabbas av.

135

Sverige har inte varit i krig på över 200 år, men i cybermiljön är läget ett annat. Vi lägger omfattande resurser på att försöka skydda oss mot antagonism och angrepp. Även här måste förmågan höjas.

140 Vi har sedan en tid tillbaka ett nationellt cybersäkerhetscenter, men det är dags att växla upp det arbetet. Akademi, näringsliv och offentliga aktörer behöver dra mer nytta av varandra och arbeta tätare tillsammans på detta område. En översyn av det nationella cybersäkerhetscentret kommer bland annat att genomföras under våren.

145

Upprustningen av det civila försvaret måste ske med två perspektiv samtidigt.

150 Till att börja med det omedelbara. Slutsatser av det som just nu pågår i Ukraina
måste dras, förmågehöjande åtgärder måste identifieras och prioriteras här och
nu och det gäller systemets samtliga aktörer.

155 Rysslands brutala krigföring, där civil infrastruktur och civilbefolkning har
gjorts till taktiska måltavlor i ett försök att knäcka det ukrainska samhället, visar
realiteterna vi har att förhålla oss till med en regelbaserad världsordning satt på
undantag.

160 Men samtidigt som vi hanterar det omedelbara får vi inte glömma att dra ut
linjerna kring oss själva för att bättre förstå vårt sammanhang och undvika
kortsiktighet på det politikområde som är kanske sämst lämpat för just detta.
Historien tog som sagt inte slut efter murens fall, men historien kommer inte
heller att ta slut efter Vladimir Putin eller Xi Jinping. Det civila försvaret ska
betraktas som en del av samhällets kärna och i så måtto ankommer det på varje
regering att också driva frågorna med den långa horisont de faktiskt förtjänar.

165 Tack!

Källa

<div>regeringen.se</div>

170 **Taggar**

2020-tal, 2023, Man, Moderaterna, Politiska tal

URI

<https://www.svenskatal.se/tale/carl-oskar-bohlin-tal-vid-folk-och-forsvars-rikskonferens-2023>

175

180

185